

ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТНИ ОШИРАЙЛИК!

« ИНСОН ВА ҚОНУН »

КУШ — ЭДИЛЛИКТЕ

Газета 1996—жыл
1-сентябрден бослап
шыға баслады

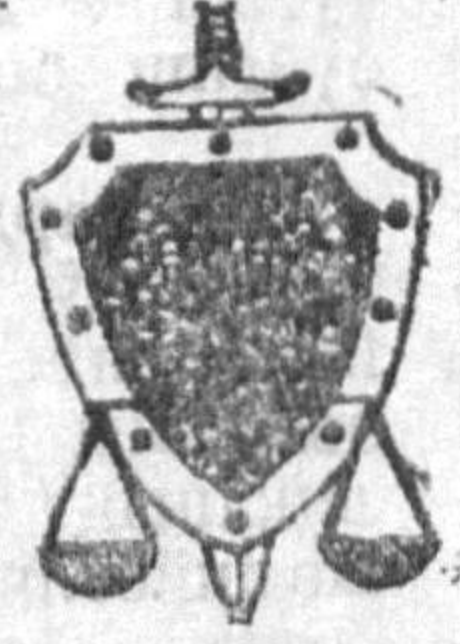
29 МАЙ

1997 жыл

№ 18 (25)

ПИШЕМБИ

сатыуда еркин баҳада

АДАМ ХЭМ НЬЫЗАМ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҲУҚУҚ ҚОРҒАҰ УЙЫМЛАРЫНЫҢ ЖӘМИЙЕТЛИК—ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСЫ

ЖАСЛАР ТӘРБИЯСЫНА — АЙРЫҚША ИТИБАР

Жаслар — бул бизиң келешегимиз. Соның ушын да олардың тәрбиясына, камал тауып жетилсүйине эзел-эзелден айрықша итибар берилип киятыр. Жоқары раўажланған ҳуқыйқый хэм демократиялық мәмлекет қурыу ушын уқып-лы, зейинли хэм сауатлы жасларды өсирип жетилистириуимиз және камал таптырыуымыз керек.

Усындай жасларды жетилистириу хэм өсирип тәрбиялау иси бизиң республикамызда қандай дәрежеде қойылған? Бунда мәмлекеттиң, жәмийеттиң хэм семьяның роли менен тутатуғын орны қандай? Мине бул хэм жаслардың басқа да машқалалары усы жыл 21 майда «Мәмлекет, жәмийет, семья хэм жаслар тәрбиясы машқалалары» темасында болып өткен конференцияда кең түрде сөз етилди.

Оны Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси Баслығының орынбасары Э. Тәжибаев кирип сөз бенен ашты хэм басқарып барды. Конференцияға Республика министрликлериниң, мәмлекетлик комитетиниң, жәмийетлик бирлеспелердин жоқары хэм орта арнаулы оқыу орынларының басшылары, қала хэм район ҳәкимлериниң орынбасарлары, районлық ҳаял-қызлар кеңесле-

риниң баслығылары шақырылды.

Конференция қатнасушыларының алдында Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңесиниң Баслығы У. Әширбеков шығып сөйледі. Ол ең әуле бул жерге жыйналғандарды конференцияның ашылыуы менен шын жүректен қутлықлады хэм руўхый бай, зейинли, қабиллетли сауатлы, мәрт хэм пәк жасларды тәрбиялауда оның үлкен қәдем болып қалатуғынына беккем исеним билдирди.

Усының менен бирге У. Әширбеков республикада жаслар тәрбиясына күшейтиу, олардың руўхый дүньясын байытыу бойынша программалар ислеп шығылып, айқын илажлар белгиленгенин көрсетти. «Камолат», «Умид» қорлар усаған хуқиметлик емес шөлкемлердин дүзилиуи жаслар ҳақындағы ғамхорлықтың айқын көриниси болып табылады. Олар арасында зейинлилер, уқып-лылары, қабилетлилер күннен күнге көбейип бармақта.

Деген менен шешимин күтип турған мәселелер де баршылық. Жоқары хэм орта арнаулы оқыу орынлары, жәмийетлик бирлеспелер жаслар тәрбиясы бойынша өз жумысын бүгинги күнниң талап дәрежесине қойып алып барыуы керек.

Бизлер жасларымыздың өзін тутыуына, жүрис-турусына, кийиниуине хэм дүнья қарасына бийпаруа болмауымыз керек. Өкинишлиси, ҳуқық қорғау уйымларының мағлұматларына қарағанда, судланғандардың 51 процентинен асламын жаслар қурайды. Быйыл 23 мыңнан асламы жигит хэм қызлар мектепти питкерди. Олардың белгили бир бөлеги ғана жоқары хэм орта арнаулы оқыу орынларына түседі. Ал қалған басым көпшилиги жумыссызлар қатарын толықтырады. Оларды жумыс пенен тәмийинлеу, қәнигеликери үйрениу әҳмийетли машқалалардан есалланады.

Бизлер ҳуқықый хэм демократиялық мәмлекет қуар екенбиз, бул жерде жаслардың ҳуқықый билимин тереңдетиу, миллий қәдириятларымызға, тарийхымызға, терең хұрмет сезимин, Уатанға меҳир-муҳаббат сезимлерин оятыу әҳмийетли. Жаслар тәрбиясында ана, оның руўхый дүньясының байлығы, — деп көрсетти У. Әширбеков, — үлкен роль ойнайды.

Ол өз сөзиниң соңында келешегимиз болған жаслар тәрбиясы машқалаларына бағышланған конференцияға табыс-лы жумыс тиледи.

Конференцияда Қарақалпақстан Рес-

публикасы Министрлер Кеңесинде баслығының орынбасары республика ҳаял-қызлар комитетиниң баслығы Г.А. Аннақылышева, Өзбекстан Республикасы «Камолат» қоры Қарақалпақстан бөлиминиң баслығы Н. А. Нағметов хэм «Мәхәлле» қоры Қарақалпақстан бөлиминиң баслығы А. Әбдимәжитов баянат жасады.

Буннан кейин Қарақалпақстан Республикасы халық билимлендириу министри Т. Атамуратов, мийнет министри М. Назаров, Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институтының ректоры Ж. Базарбаев, эдиллик министри Ф. Низамов, Қарақалпақстан Республикасы Прокуроры Х. Халимов хэм басқалар шығып сөйлеп жаслар тәрбиясы, оны жетилистириу бойынша өз пикирлерин ортақласып, баҳалы усыныслар берди. Конференцияға Өзбекстан Республикасы Президенти аппаратының жетекши мәсләхәтшиси А. И. Маматов қатнасты хэм шығып сөйледі.

Қатнасушылар конференция жумысына жуўмағы бойынша усыныслар қабил етти.

Конференцияның жумысына Өзбекстан Республикасы Президенти аппаратының жуўаплы хызметкери И.Д. Бердибеков, Министрлер Кабинетиниң жуўаплы хызметкери Т. Нарбаевлар қатнасты.

(Қарақалпақстан мәмлекетлик агентлиги)

«МӘМЛЕКЕТ, ЖӘМИЙЕТ, СЕМЬЯ ХЭМ ЖАСЛАР ТӘРБИЯСЫ МАШҚАЛАЛАРЫ» ТЕМАСЫНДАҒЫ ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ УСЫНЫСЛАРЫ:

1997 жылдың май айында Ташкентте болып өткен «Мәмлекет, жәмийет хэм жаслар тәрбиясы машқалалары» темасындағы Республикалық конференцияда белгиленген ұазыйпалар Қарақалпақстан Республикасындағы мәмлекет, жәмийет, семья хэм жаслар тәрбиясы бойынша пайда болып атырған көплеген машқалаларды сапластырыу бағдарларын көрсетип берди. Өзбекстан ғәрезсизлиги Қарапақстанда социаллық, экономикалық, руўхый хэм мәдениет реформалардың нәтийжелелигин тәмийинлеуге, халықтың турмыс параўанлығын көтериуге, жетик инсан хэм оның дүньяға көз қарасын қәлиплестириуге кең имканиятлар жаратпақта.

Өзбекстан ғәрезсизликке ерискенли берли өткен жыллар дауамында мәмлекет басшылары студентлер хэм оқыушы жасларды қоллап-қууатлауға, жас әуладты демократиялық процесслер хэм реформалар тартыуға қаратылған бир қатар айқын илажлар қабыл етти. Жаслардың мәплерин инсан мәплери жылына бағышланған илажларда орайлық орынды ийелейди. Республика Президенти тәрәпинен үлкен әҳмийетке ийе «Камолат» хэм «Умид» мәмлекетлик емес қорлары дүзилиуиниң қоллап-қууатланыуы, өткен жылдың август айында абитуриент жаслардың жоқары оқыу орынларында билим алыуы ушын Өзбекстан бойынша 27 мың, Қарақалпақстан бойынша 1820 грантлар ажыратылыуы бунның айқын дәлилий.

Базар экономикасына өтиу хэм ғәрезсиз турмыс және мийнетке таар турыу зәрурлиги жаңа жағдайда барлық мәмлекетлик кәрханалар хэм басқарыу уйымларының, барлық мәкемелер, шөлкемлер және бирлеспелердин мүлктиң түринен бийғәрез барлық кәрханалардың жаслар машқалаларына итибарды түпкиликли күшейтиуин талап етеди.

Тилекке қарсы, айырым жағдайларда жаслардың социаллық, және руўхый мүтәжликлерин жетерли дәрежеде итибарға алмау, олардың инталарына бийпаруа мүнәсибет билдириу ақыбетинде жас пуқаралардың айырым бөлегинде күш-ғайраттың сөниуине, хуқимет сиясатына бийпаруа-лық пенен қарауға алып келмекте.

Мәмлекетимиз XXI-әсирге мораллық хэм физикалық жақтан сау-саламат, оқымыслы хэм руўхый пәк, экономикалық исбилермен хэм Уатан сүйгиш жас әуладқа сүйген ҳалда кирип барыуы керек.

И. Ә. Кәримов Республика Олий Мәжлисиниң VIII-сессиясында хэм Андиян уәлаяты халық депутатлары кеңесиниң нәубеттен тыс сессиясындағы баянатында жасларға төлим-тәрбия бериу мәселелерине мәмлекетлик хэм мәмлекетлик емес шөлкемлер үлкен жуўапкершилик пенен қарауы зәрур екенлигин айрықша атап көрсетти. «Мәмлекет, семья, жәмийет — жаслар тәрбиясы машқалалары» темасына бағышланған бүгинги конференция Президентимиздиң усы көрсетпелеринен келип шығып, дыққат-итибарды төмендеги биринши гезеттеги ұазыйпаларға хэм жумысларға қаратыуды усинады:

1. Жаслардың социаллық-экономикалық жағдайын жақсылау саласында:

1. Қарақалпақстан Республикасы мийнет министрлиги, жергиликли ҳәкимиятлар, жасларды жумыс пенен тәмийинлеу мәмлекетлик әҳмийетке ийе айрықша мәселе екенлигинен келип шығып, бул бойынша хәр бир районда, қалада, уәлаятта жасларды жумыс пенен тәмийинлеу бойынша арнаулы бағдарламалар ислеп шық-сын. Бағдарламада мектептер, орта арнаулы хэм жоқары оқыу орынлары-

ның питкерюшileri муғдарын анықлау, оларға жумысқа орналасыуда хәр тәрәплеме жәрдем берю, бул бойынша исбилерменлер хэм ислеп шығарыушылардың бирге ислесиуи нәзерде тутылсын.

2. Жергиликли санаат концерни халқымыздың миллий өнерментшилгин кең үгит-нәсият етиу хэм жасларды кәсип өнерге үйретю мақсетинде «уста-шәкирт» хәрәкетин кеңейтсин.

3. «Бизнес-фонд», «Товар ислеп шығарыушылар хэм исбилерменлер палатасы» өз системасында жаслар менен ислесиу бөлимлерин дүзсин, оларға ҳуқықый хэм социаллық жақтан жәрдем берюди тәмийинлесин.

II. Жаслардың төлим-тәрбиясы хэм руўхый раўажланыуы саласында:

1. Қарақалпақстан Республикасы жасларына миллий идеологияны сиңдириу, ана жеримиздиң аймақлық, этнографиялық тарийхын үйретиу мақсетинде, Республика халық билимлендириу министрлиги хэм жоқары арнаулы оқыу орынлары «Руўхыйлық хэм агартыушылық» орайы тарийхый адамларға хэм естеликлерге итибар қаратыу, жасларда олар ҳақында түсник қәлиплестириуге хәр тәрәплеме жәрдем берю үлке таныушылық хәрәкетин кең көлемде қоллап-қууатлау илажларын көрсин.

2. «Мәхәлле», «Камолат», «Нураний» қорлары бөлимлери, «Руўхыйлық хэм агартыушылық» орайы жасларды ғәрезсизлик ушын гүрескен, ғәрезсизликти беккемлеп атырған уатан-ластарымыз, қахарманлар менен «Жаслар қахарманларды, улығлайды» темадағы ушырасыулар, дөгерек гүрриң-лесиулерди уйымластырсын.

3. Қарақалпақстан Республикасы

ҳаял-қызлар комитети, мәмлекетлик физкультура хэм спорт комитети, «Камолат» қоры бөлими, жергиликли ҳәкимиятлар, пуқаралар жыйындары ақсақаллар кеңеслери басқа да мәдәр шөлкемлер менен биргеликте жаслар хэм ҳаял-қызларда пуқаралық қәдириятларды қәлиплестириу мақсетинде «Қызлар дөгереги», «Қызлар сәубети» атамасындағы илажларды хәзирги заман жаңа мазмун менен байытсын, жаслар хэм ҳаял-қызлар спорт хәрәкетин раўажландыруда бирге ислессин.

4. Мәмлекетлик баспа сөз комитети ғалаба хабар қуралларын демократияластырыуды қоллап-қууатлау қорының Қарақалпақстан бөлими ғалаба хабар қураллары мазмуны тәрәптен халықшыл, массалық хэм аналитикалық мақалаларға байытыу ушын жас талантлы журналистлерди таярлау илажларын көрсин хэм улыўма адамгершилик қәдириятларды үйлестирип, Қарақалпақстан жасларының ҳақықый үлгисин жаратсын.

III. Жаслардың сиясий-ҳуқықый хэм пуқаралық мәдениетин көтериу саласында:

1. Район хэм қалалар ҳәкимлери ҳуқық уйымлары хэм жәмийетлик шөлкемлер мәхәллелерден жаслар арасындағы төртин-бузыулардың алдын алыу хэм оларды ҳақықый тәрбиялаудағы өз-ара бирге ислесиуин тереңлестириу хэм әҳмийетин көтериу бойынша илажларды белгилесин.

2. Әсиресе кейинги ўақытта көбейип баратырған өз жанына қастыянлық ислеу иллетлериниң келип шығыу себеплерин терең изертлестирип, оларды болдырмаудың илажларын көрсин.

(Дауамы 2-бетте)

«МЭМЛЕКЕТ, ЖЭМИЕТ, СЕМЬЯ ХЭМ ЖАСЛАР ТЭРБИЯСИ МАШҚАЛАЛАРЫ» ТЕМАСЫНДАҒЫ ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ УСЫНЫСЛАРЫ:

(Басы 1-бетте).

Қарақалпақстан Республикасы Мемлекетлик баспа сөз комитети жасларды әмелдеги ызыамларды ҳуқықый билимлерни тереңлестирүүди тәмийнлеуши ҳуқықый әдебиятларды басып шығарыўды көбейтсин хэм «Қарақалпақстан жаслары» газетасы және «Арал қызлары» журналда жасларға ҳуқықый мәсләхәтлер берийши рубрикалар ашыў, телевидение хэм радио да арнаўлы еситтириўлер, көрсетиўлер таярлаў жолға қойылсын.

3. «Камолат» қорының барлық районлық бөлимлери мәхәллелерде дүзилген жәмийетлик орайлары жанында «Мәхәлле» қайырымлық қоры хэм ҳаял-қызлар комитети менен бирликте жасларды саламат турмыс тәрзин қәлиплестирүү, семьяны жобаластырыў, жасы жетпей турмысқа шығыў, сондай-ақ, қызларды алып қашып кетиў усаған иллетлердиң алдын

алыў мақсетинде «Соғлом авлод клубын» шөлкемлестирсин.

4. Жасларды ўатанды сүйиў руўхында тәрбиялаў. Ўатанды қорғаўға таярлаў хэм миллетлер аралық татыўлықты бекемлеў саласында:

1. Қарақалпақстан Республикасы халық билимлендириўи ден-саўлықты сақлаў, ишки ислер министрликлери, жоқары хэм орта арнаўлы оқыў орындары, мәмлекетлик физкультура хэм спорт, «Ватанпарвар» жәмийети «Нураний» хэм «Камолат» қорлары бөлимлери жасларды Өзбекстан Республикасының қураллы күшлери қатарында хызмет етиў усаған уллы хэм мақтаншылы парызын орындаўға айрықша дәрежеде таярлаў бойынша айқын илажларды әмелге асырсын. Усы мақсетте ҳәр бир қала хэм районда, ауыл хэм поселкада қаҳарманлық патриотлық клубларын шөлкемлестирүү, әскерий оқыў орындары хэм әскерий бөлимшелерде «Ашық есик-

лер» күни, спорттың қорғаныў-техникалық хэм қорғаныў-әмелий түрлери бойынша жарыслар шөлкемлестирилсин. «Суңқарлар» қорғаныў-спорт ойындарын өткериў дәстүрге айландырылсын.

3. Хәкимликлер жәмийетлик шөлкемлер менен бирликте жоқары қәнийгели жас кадрлар хэм басшыларды Ўатанды сүйиў Өзбекстан Республикасы хэм Қарақалпақстан Республикасы гәрәзсизлигине садықлық руўхында тәрбиялаў, жас кадрларды басшы лаўазымларға көтерип атырғанда олардағы Ўатанды сүйиў хэм пуқаралық сапалылығын есапқа алыўды тәмийнлесин.

4. Жасларда дереги сырт еллерде болған идеологиялық тәсирди объектив хэм критикалық түсиниў сезимин қәлиплестирүүди пуқаралық ўазыйпасы деп белгиленсин.

Өзбекстанның гәрәзсиз хэм Қарақалпақстанның суверен раўажланыўы-

ның тарийхий абзаллықларын тийкарлы рәуиште дәлиллеп бере ала-туғын адам ғана ҳақыйқый Ўатан сүйгиш болып есаплансын.

Жасларды тәрбиялаў хэм камалға жеткизиў усаған мәмлекетлик әҳмиетке ийе хэм жуўапкершиликли ўазыйпаны әмелге асырыўда республиканың барлық мәмлекетлик хэм жәмийетлик шөлкемлери жуўапкерли болып олар өзлерине жүкленген бул ўазыйпаны дара-дара емес, ал бирге ислесиў менен ҳәрекет еткен жағдайда ғана шешиўи мүмкин.

Буның ушын барлық районлар хэм қалалар хәкимлери орындардағы арнаўлы шөлкемлер менен бирликте жаслар тәрбиясына тийсли ўазыйпаларды республика конференциясы усыныслары тийкарында өз конференцияларында белгилеп алыўы мақсетке муўапық болады.

ИНСОНДАН МЕХРИБОНЛИК ИСТАЙДИ

Қарақалпақстан Республикасы табиати муҳофаза қилиб давлат қўмитаси, ҳайвонот ва ўсанликларни муҳофаза қилиш Давлат инспекцияси. Устирт оператив гуруҳиниң биргалиқта олиб борған фаол ҳаракатлари туфайли сўнгги йилларда талайгина хайрли ишларни рўбга чиқардилар. Визга ушбу оператив гуруҳиниң раҳбари Бегдулла Утепбергенов қуйдагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Табиат жонкуярлари табиат қонунларини бузған 84 факт юзасидан иш қўзғади. Масалан, фуқаро Қурол Бозорбоев қонунға хилоф равишда қирғовул овлаган жойида ушланиб, 1700 сўм миқдориде жарима тўлади. Шунингдек фуқаро Қуватбой Умириёзовға 2625 сўм жарима тўлашға мажбур бўлди.

Бағзилар ўзларига осон мўмой пул топиш пайиға тушиб табиатта катта зарар етказиб, қонунларни оёқ ости қилмоқчи бўладилар. Ана шундайлар қаторига Абил Уббиниевни киритса бўлади. Бу

шахс балиқ овлаётган ерида тутилди. У етказилған зарар учун 3965 сўм тўлашға мажбур бўлди. Фуқаро Утесин Турдиқиличев Мўйноқ туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиғида яшайди. У тўнгиз отгани учун 5400 сўм миқдориде жарима тўлади.

Республикамызда экологияни яхшилаш учун тўқайларни күз қорачигимиздек асраш ҳар биримизниң муқаддас бурчимиз бўлиши керак. Бағзи кимсалар бундә биллиб билмасликка оладилар, тўқайларға ўрни тезда қопланмайдиған даражада пуғур етказмоқдалар. Ихлос Давлетмуродов асли нукуслик. Мазкур фуқаро қонунға хилоф равишда тўқайдан тўрғил чопиб уйига олиб келәйтган пайтида ушланди. Айбдор 3500 сўм тўлашға мажбур этилди.

Қ. СЕИДОНОВ,
Ж. ТАҢҒРИБЕРГЕНОВ,
Қўнғирот тумани.

ЖЫНАЯТШЫЛЫҚҚА ҚАРСЫ ГҮРЕСИҮДИ КҮШЕЙТИҮ ИЛАЖЛАРЫ

Жақында Қарақалпақстан Республикасы Ишки Ислер Министрлигинде жынаятшылыққа қарсы гүрести күшейтиў, жынаятшылардың алдын алыў бойынша кеңейтилген коллегия мәжлиси болып өтті. Мәжлисти Республика Ишки Ислер министри Жаңабай Шылманов ашты хэм алып барды.

Коллегия мәжлисинде жынаят қыдырыў тараўы бойынша 1997- жылдың 4 айы ишинде исленген жұмыслар жынаятшылыққа қарсы гүресий бойынша көрилген илажларға баха берилди.

Мәжлисте Жынаят қыдырыў басқармасы баслығының орынбасары, милиция полковниги Улуғбек Атанязов баянат жасады. Баянатта айырым кемшиликлерге жол қойып атырған бөлимлердиң жұмысларына сын айтылды хэм бул бөлим баслықлары коллегия алдында жуўап берди.

Министрликтің Жынаяттың алдын алыў бөлими баслығы, милиция подполковниги Х. Раменов жынаятшылықтың

алдын алыў бойынша министрдиң орынбасары А. Избасаров республикада жол транспорт хәдийселериниң алдын алыў Гәрәзсиз Мәмлекетлер Аўқамы Дослығы еллеринен келген пуқараларды хэм автотранспортларды дизимге алыў бойынша жаңа көрсетпелер бойынша баянат жасады.

Мәжлисте министрдиң биринши орынбасары, милиция полковниги М. Бабажанов, Нөкис қалалық ишки ислер бөлиминиң баслығы Қ. Тажмуратов, Шымбай районлық ишки ислер бөлими баслығы Х. Аўезов, Қанлыкөл РИИБ баслығы Қлышевлар шығып сөйледи.

Мәжлис қатнасыўшылары республика аймағында тынышлықты сақлаў, жынаятшылыққа қарсы гүрести күшейтиў, излеўде жүрген жынаятшыларды табыў бойынша тийсли қарар қабыл етті.

Ж. ӨТЕНИЯЗОВ,
ҚР ИИМ баспа сөз хызмети аға инспекторы.

БОЛАНИ ЁШДАН

Суҳбатдошим Эллиқалға туман халқ таълими бөлимининг мудири Тожикмат МАТМУРОДОВ. Бу йил кузда Эллиқалға қўриғи ўзлаштирила бошланғанға чорак аср тўлади. Туманнинг барча меҳнатқашлари каби халқ таълими ходимлари хэм ана шу санани муносиб кутиб олиш мақсадида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Буни яқунланаётган ўқув йилининг дастлабки нәтижеларидан хэм күрса бўлади. Ассий мақсадимиз—ўқувчиларнинг фанларни ўзлаштириши, давомати хусусида эмас, балки туман мактабларида ҳуқуқ-тартиботни мустақамлаш, ёшларнинг қонунчиликка риоя этиши, бу борадаги тажрибалар хусусида боради.

Савол: Бу йил Өзбекстан Республикасы ўз мустақиллигиниң 6 йиллигини кенг нишонлайди. Барча фанлар қатори «Давлат ва ҳуқуқ асослари» бөлимингиз мактабларида қай тарзда ўқитилмоқда?

Жавоб: Мен бу ўринда Президентимиз И. А. Қаримовнинг: «Қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот тантана қилмаса, шахсиниң ҳуқуқлари ва эркинликлари, қаттиқ интизом, ички уюшқоқлик ва анъаналар ҳурмат қилинмаса, ҳуқуқий давлатни тасаввур этиб бўлмайди» деган күрсатмалари ҳар биримиз онгимизни чулғаб олади. Ишлари мизни шу асосда ташкил этишға ундайди. Унинг моҳияти айниқса ҳуқуқий давлатни барпо этиш сари қадам қўйылған ҳозирги даврда тобора ортиб бормоқда. Бу ўқиш йилида туманымизда 62 та мактаб, 2 та лицей, 5 та мактабгача тарбия муассаса хамда 5 та мактабдан ташқари ташкилотларда ҳуқуқий сабоқлар чуқур ўтилмоқда.

Билим маснапларида давлат ва ҳуқуқ асосларини ўрганиш жараёнида ўқувчиларнинг янги қонуний ҳужжатлардан, ҳуқуқий номалардан фойдаланиши бизнингча мақсадға мувофиқдир. Бунда Өзбекстан Республикасиниң Конституцияси, Олий Мажлиснинг қабул қилған қонунлари, Президентниң Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасиниң қарорлари, шунингдек Қарақалпақстан Республикасы Жўқорғи Кеңесиниң фармон ва қарорлари, ҳуқуқат қарорлари энг асосий ўринни тутади.

Савол: Ҳар бир фанин ўқувчи онгига етказишда муаллимларнинг тутган ўрни беқиседир, албатта. «Давлат ва ҳуқуқ асослари» фанин кимлар ўқитяпти?

Жавоб: Чумчуқ бўлса хэм қассоб сўйсин деган мақол бор. Мақол бироз дағалроқ бўлса хэм айтай: биз шу фанин ўқитилишға энг тажрибали юристларни жалб қилишға аҳамият берямыз. Масалан, Бўстон шаҳридаги 22-сонли мактабда О. Исмоилов сабоқ беради. Бу педагог мактабға келгунға қадар туман ички ишлар бөлими бошлигиниң ўринбасари лавозимда иш-

лаган. Бундай ўқитувчилар туманымиз мактабларида анчагина.

Ўқитувчиларнинг малакасини оширишға қарата барча ишларни қияпмиз. Нукус ва Тошкент шаҳарларига юбориб малакаларини ошироқдамиз. Маърифат ва маънавият хоналарида махсус бурчаклар ташкил этиб ёш педагогларға методик ёрдам берилмоқда.

Савол: Ҳуқуқ тартиботни мустақамлашда мактаб жамоалариниң ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, ҳокимият, ота-оналар қўмиталари билан алоқаси қандай?

Жавоб: Мен бу ўринда туман ҳокимлиғида ҳар ойнинг 11 санасида туманда ҳуқуқ—тартиботнинг аҳволининг ҳар тарафлама муҳокама қилинишини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардик. Бу йилгишға туман идоралари, корхоналари, ташкилотлари раҳбарлари, ўз-ўзини бошқариш органлари масъул ходимлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари таклиф этилади-лар, нуқсонларни бартараф этишнинг чора-тадбирлари белгилиниб, амалға оширилади. Бу ўзиниң яхши самарасини келтиряпти.

Савол: Мана 1996—1997 ўқув йили хэм ниҳояланыпти. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан биргалиқта қандай ишлар рўбга чиқарилди?

Жавоб: Утган йилнинг 9 ойи давомида 48 нафар ўқувчининг ҳар хил майда безорилик, ноқунуний равишда савдо-сотиқ билан шуғулланиш каби ҳолатлари туман ички ишлар бөлимининг воғна етмаганлар иши билан шуғулланувчи инспекцияси ходимлари томонидан ҳисобга олинганлиги ишимизни янада яхшилашни тақозо этади. Бу ташвишли фактлар мактабларнинг педагогик жамоаларида ота-оналар иштирокида муҳокама қилиниб, зарурий чоралар қўрилди. Мазкур ўқувчиларнинг хулқ-атворини кузатиб юривчи мураббий ўқитувчилар белгиланди. Синф соатларида, мажлисларида ўқувчилар орасида содир этилиши мүмкин бўлган майда безорилик, ҳуқуқ-бузарликни бўлдирамаслик хусусида турли суҳбатлар ўтказилляпти. Буларнинг барчаси ўзиниң яхши самарасини бериши шубҳасиздир.

Савол: Утган йилнинг сентябридан бошлаб республикамызда «Адам хэм Ызыам», «Инсон ва Қонуни» рўзномаси чоп этиляпти. Буниң аҳамияти қандай. Сизнингча?

Жавоб: Бў рўзноманиң чиқа бошлаганлиги ёшларни ҳуқуқий билимлар билан қуроллантиришда шубҳасиз каттадир. Ҳозирча 50 жамоамиз буниң доимий ўқувчиси, Имконият даражасида обуначилар сонинг оширамыз.

Истагим шуки, рўзнома саҳифаларида Қонунлар шарҳи бўйича ихчам, оммабоп мақолалар бериб борилса, ани мудаао.

Суҳбатдош: Ж. ЖАИЖОНОВ.

СУҮРЕТЕ: (оң тәрәптә) Рыскелди ЖУМАНИЯЗОВ өз жәмәәти ағзалары менен жұмыс ўақтында. И. МАТЖАНОВ тың түсирген сүў рети.

РҮЗНОМА ХИЗМАТИНГИЗДА

Адлия ва суд идоралари, прокуратура, ички ишлар, адвокатура хамда солиқ инспекцияси, божхона ва бошқа юридик ташкилотлар, корхоналар, барча-барча жамоатлар фаолияти ўз соҳифаларида мунтазам ёритиб ҳуқуқий

таълим самарадорлигини оширишға камарбаста бўлған «Адам хэм Ызыам» «Инсон ва Қонуни» ҳуқуқ газетасиға 1997-йил учун обуна давом этмоқда.

Тахририят.

СЕМИНАР КЕҢЕС БОЛЫП ӨТТИ

Жақында пайтахтымыздағы № 30 кәсіп техникалық училищесиниң жыйналыс залында Қарақалпақстан Республикасы халық билимлендириу министрлиги, Республикалық оқыу методикалық орайының кәсіп-техникалық оқыу орынларында оқыушылар арасында хуқық бузыушылық хәм жынайтшылықтың алдын алыу бойынша Республикалық семинар кеңеси болып өтті.

Семинар кеңеске Республикалық қала хәм районлары кәсіп-техникалық оқыу орынларының оқытушылары қатнасты.

Жыйналысты Қарақалпақстан Республикасы халық билимлендириу министрлиниң 1-орынбасары Т. Абдухаликов кирис сөз бенен шығып сөйледі. Буннан соң Қарақалпақстан Республикасы Прокурорының жас өспиримлер жақындағы нызамлардың орынлануын бақлау бөлми прокуроры Р. Қаллибеков баянат жасап, Республикамыздағы 1996-97 жылларда жас өспиримлер арасында жынайтшылықты хәм хуқық бузыушылықтың жағдайы, оған қарсы гүрести алып барыудағы жол қойылып атырган бір қанша қөте кемшиликлерди сап-ластырыу ұазыйпалары жақында тоқтап өтті. Жас өспиримлер қатнасындағы жүз берген ауыр хәдийселер жақында мысаллар келтирилди.

«Нызамды билиу, оны сақлау хәм тәртип бузыушылықтың алдын алыу».

мәселелери бойынша № 4 кәсіп-өнер мектебиниң рухыйлық хәм тәрбия ислери бойынша директорының орынбасары К. Дүйсенев кең түрде баянат жасады.

Семинар кеңесте сөзге шыққан № 8 Нөкис миллий өнерментшилик кәсіп-өнер лицейинен Т. Генжемуратова, № 5 кәсіп-өнер лицейинен Б. Аннақулов, № 7 кәсіп-өнер лицейинен Ж. Сайыпназаров, № 28 кәсіп-өнер лицейинен Р. Султановлар билим алып атырган жаслардың арасында тәртип бузыушылықты болдырмауда рухыйлық тәрбияның роли, жаслардың бос ұақытларын мазмунлы өткеріуде спорт

мәдени массалық жұмысларды шөл-кемлестиріу мәселелери жақында тоқтап, бул бойынша өз пикирлерин билдирди.

Сондай-ақ бул жыйынға (кеңеске) ҚР ишки ислер министрлигиниң жынайттың алдын алыу хызмети бөлми-ниң инспекторы, милиция аға лейтенанты М. Гажаров, Нөкис қаласы № 30 кәсіп-өнер мектебиниң директоры М. Ерняязовлар қатнасты.

Семинар кеңес соңында Қарақалпақстан Республикасы билимлендириу министрлиниң 1-орынбасары Т. Абдухаликов жуумақлаушы сөз бенен шығып сөйледі, билдирілген усыныс хәм пикирлер есапқа алынып тийисли қарар қабыл етилди.

П. ХАБИБУЛЛАЕВ.

Үлкемиздиң әжайып адамлары

Базар Ахмедова өз бахтын Қарақалпақстан Республикасы прокуратурасы органынан тапты. 1940 жыл 6 июльдан бастап, тап хұрметли демалысқа шыққанға дейин усы ұйымда минсиз хызмет етті. Ол 1944 жылдың 12 октябринен 23 жыл дауамында Қарақалпақстан Республикасы прокурорының жәрдемшиси болып ислеп, өз кәсібине садықлықтың әжайып үлгилерин көрсетти. Ол қарақалпақ хаял-қызларынан бириншилерден болып республика прокуратурасы тарийхынан орын алды. Оның өмирбаянына нәзер тасласаң, терең тарийх пенен сырласқандай боласаң, және хайран қаласаң. Ол 1913 жылы туылған, милети қарақалпақ, жоқары юридикалық билимге ийе, әдиули ана, көп ғана прокуратура хызметкерлериниң устазы. Мийнетлери өз ұақтында хұкиметимиз бенен халқымыз тәрәпинен жоқары баҳаланған. «Хұрмет белгисен» ордені хәм «Мийнетте айрықшалығы үшін» медалы және бирқанша Хұрмет жарлықлары, алғыснамалар менен сыйлықланған. Ең жоқары сыйлық—елдиң хұрметі болған...

Республикада бириншилерден болып «прокурор хаял» атанған бул қарақалпақ қызының өмирбаяны кимди болса да қызықтырыуы итимал.

Тарийхта хаялдан прокурор болған Бар шығар, бирақта аз шығар бәлким! Оны бул кәсіпке баслап апарған, Иләхидда илхам, йош шығар бәлким?

Қырқыншы жыллардың қыйыншылығын, Жеңіуге қосқан зор үлесі шығар? Дәлиллеймен деп дәурдиң шынлығын, Әдалатлық ушын гүресі шығар?...

Бүгин Базар апа 84 жаста, Несийбеси шығар, ығбалы шығар. Бахыт қусын мәңги қондырған басқа, Бул еркин заманның нурлары шығар...

— Мениң мийнет жолым машинисткалықтан басланды,—деп еске түспеди Базар апа. 1937 жылы 1 декабрде Төрткүлдеги халық билимлендириу хызметкерлериниң квалификациясын арттырыу институтына машинистка болып жұмысқа орналастым. 1939 жылы 15 октябрде мени жұмыстан шығарып жиберди. Аллаярров деген директорымыз бар еди, қатаң талапшаң адам еди. Айыбы—жұмысқа 25 минут кешигип келгеним болды. Арадан еки күн өткен соң Төрткүл райсполкомы-

на машинистка болып хызметке араластым. Қатаң тәртип нитизам мени Республика прокуратурасында ислеуге бел байлатты. Бул жердеги күнделикли қызғын өмир мени биратала бенде етип, несийбемди молайтты, бул жерден

БАЗАР АПАНЫҢ БАХТЫ

мен өз бахтымды таптым. Республика прокуратурасының орайлық аппаратында узақ жыллар дауамында ислеп көп тәжрийбе арттырдым, досларды көбейттим, жас кадрларға устазлық етиуден жалықпадым. Республика прокуратурасының жергиликли комитетин басқардым. 1963-1965 жыллары Республикалық хаял-қызлар комитетиниң ағзасы болдым. Ең баслысы—елдиң хұрметине бөленип, халықтың алғысын алдым. Бун мен ең баслы мәселе деп билдим...

Ол өзи жақында айтқаннан гөре, басқалар жақында айтып мақтаныш еткенди унатар екен. Биз оны апаидың гәпиниң рәмәуизинен-ақ аңладық. Ол еки сөзиниң биринде бирге ислескен кәсіплеслерин еске түсірип, оларды мақтаныш етті. Әсиресе биринши юристлер тууралы айтқанда ол әдеуир толқынланып турды. «Хәр кимниң достына дослығы бийик болса, оның бахыт саодаты оннан хәм бийигирек болады» деди ол. Имам Гәззелий хикметлеринен мысал келтирип: «Жақсы әмелге—жақсы хұким, жаман әмелге—жаман хұким» деген уллы данышпан Имам Гәззелий. Президентимиз И. Кәримов айтқандай «жақыйқый мәмлекеттиң құралы хәм, қорғаныуы хәм, көзи хәм, сөзи хәм—Нызамдур». Сизиң «Адам хәм Нызам» газетаның хуқық қорғау ұйымларының жәмийетлик-хуқықый газетасы әлле қашан шығыуы тийис еди. «Хештен гөре, кеш»—деген. «Күш—әдилликте» деген сүрениңиз маған унайды. Усы пәтти жаздырмаңлар, бәреқолла, балларым...

Базар апа Ахмедованың айтқан еске түсіриулерин тәкирарласаң, төңирдиң бир таңы азлық етежақ. Биз газета оқыушыларын үлкемиздиң әжайып адамларының бири бизиң хұрметли ветеранымыз бенен таныстырыуды мақсет еттик. Оның өмир жолы жас әуладларға үлги-өрнек болып, еткен ерликлери ел арасында аңызға айланатуғынына терең исеним билдиремиз.

Халыққа қалыс хызмет еткен адамға, Қанша алғыс айтса, көплик етпейди. Ким патриот перзент болса заманға, Уатан оны қатардағы мәрт дейди. Базар апа оның мысалы болар.

Еле жыллар жылжып, ұақыт өтеди, Уақыт дәрйадайын ағып өтеди. Жасаған жас емес, апақ шаш емес, Жақсы ис—исанды бахытлы етеди... Сол тек өмир жастың узағы болар...

Миясар ҚАБУЛОВА,
Нарбай ТӨРЕБАЕВ.

ТАЙРАҚЛАҒАН ТҮЙЕЛЕР, БИЙДАЙ ЖЕГЕН БИЙЕЛЕР

Республикамыздың ең арқасында жайласқан Тахтакөпир районының аймағы жүдә үлкен. Оның бир ушы Қазақстан Республикасы менен тутасып кетеди. Ағын суудың аяғында отырса да дийханлар, бийдай егип, оннан жоқары өнім алыу мақсетинде жылдан-жылға алға умтылып мийнет ислеп атыр. Деген менен айырым орындарда жаудырасқан бийдай атызларында жылқы, түйелер жайылып жүрген фактлери анықланған. 1994 жыл, 21-ноябрдеги Президент пәрманында бийдайзарлықты хөттеки күс басқылауға болмайтуғыны жақында айтылған. Ал, түйе басқылаған атызда не қалады? Құстың аяғы менен түйениң табанындағы салмақты өлшеп отырыудың не керегі бар?

Биз жақында жолымыз түспеп, хызмет сапарында жүргенимизде Тахтакөпир районының ишки ислер бөлми-ниң баслығы, милиция майоры Махмуд Хожамуратов пенен ушырасып, бийдай-

зарлықты қорғау бойынша исленип атырган жұмыслар жақында сөйлестик.

Мағлыұматларға қарағанда 1997 жылы 7-январь күни райондағы «Жаңадөрья» колхозының Орынбай Райымбергенов басқарған бригадасының бийдай атызларында 20 бас жылқы жайылып жүрген анықланған. Тийисли тәртип режелерге тийкарланып жылқылар қораға қамалып ийелери сорастырылды. Жылқылардың ийелери Қоңысбай Сапаров, Оңғар Шамшетов, Батырбай Хожантев, Қалампыр Егизбаева, Еркин Қыраубаев, хәм Алдамжар Қосановлардың бөриде усы ауылдың турғынлары болып шықты. Бийдай атыздың 0,30 гектары зарла-жылқы ийелерине жөрийма салынып, улыұма 9 мың сомлық зыян толық өндирілген.

1997 жылы 2 апрель күни және усы колхоздың бригада баслығы Жийенғазы Құйруллаевтың бийдай атызларында 12

бас жылқы жайылып, 0,13 гектарды залпаған. Бул рет мәмлекетке 11700 сом зыян болды. Жылқылардың ийеси «Маржанкөл» АХИА сында жасаушы, пенсионер Қарманбай Бекеев екенлиги анықланған.

1997 жылы 3 апрель күни Жаңадөрья колхозындағы жоқарыда аты аталған бригада баслығы Жийенғазының бийдай атызына тағы 3 түйе жайылып 0,02 гектар жерди зыялаған. Мәмлекетке 2100 сом зыян келтирген. Түйелердиң ийеси, 1932 жылы туылған, «Маржанкөл» АХИА сының турғыны, пенсионер Өтеген Жумамуратов екенлиги анықланған.

1997 жылы 14 апрель күни және Жийенғазының бийдай атызларында жайылып жүрген 17 бас жылқы усы ауылда жасаушы Қоңысбай Сапаров, Қалампыр Егизбаева, Емберген Вийимбетов хәм Асылзат Төлепбергеноваларға тийисли екен Олардың айырмларында 1,2,4 хәм 10 басқа дейин жылқылары болып, ау-

ыллық пуқаралар жыйыны тәрәпинен жылқы ийелерине 200 сомнан 600 сомға дейин жөрийма салынған. Мәмлекетке келтирген зиянның мугдары 11700 сом турады.

Бул фактлериди көрип отырып халықтың ырысқы несийбесине не дейсең?...

Усындай жағдайлар дауам ете берсе сол бригаданың атызында бийдай ораққа дейин не қалады?...

Президент пәрманлары халық ушын оғада пайдалы. Ал оның орынланыу барысындағы жууапкершиликтен орындардағы барлық бууындағы басшылар, пуқаралар қашып қутыла алмайды. Сонлықтаңда биз, жууапкершиликтен қашпаңдар, нанды аяққа баспаңдар!—дегимиз келеди...

Салатдин МИНАЖОВ
Журналист

ЖАС ӨСПИРИМЛЕР МЕНЕН ИСЛЕСИҮ

Қарақалпақстан Республикасы ички ислер министрлигинин жас өспиримлер менен ислесиши инспекциясы ҳам оның бөлимшелери жаслар арасындағы жынайтшылықтың ҳам басқада ҳуқық-бузарлықлардың алдын алыу бойынша жаслар тәрбиясына қызығыушы мәмлекетлик уйымлар ҳам жәмийетлик шөлкемлер менен биргеликте бир қанша профилактикалық жұмысларды иске асырды.

Атап айтқанда 1996-жылы май—июнь айларында Республикамыз аймағында жаслар арасындағы жынайтшылықтың ҳам ҳуқықбузарлықлардың алдын алыу бойынша Қарақалпақстан Республикасы Прокуратурасы, «Намолат» қоры, Халық билимлендириу министрлиги, Ден саулықты сақлау министрлиги менен биргеликте ички ислер министрлиги ис-жоба ислеп шығып, бул бағдарда бир қатар профилактикалық жұмыслар исленди.

1996-жылдың декабрь айында Самарқанд қаласында Өзбекстан Республикасы Прокуратурасы, ички ислер министрлиги ҳам басқа да жаслар тәрбиясына байланыслы болған тәрбиелердің үекиллеринин қатнасында жаслар арасындағы жынайтшылықтың ҳам басқада ҳуқықбузарлықлардың алдын алыуға бағдарланған семинар кеңеси болып өтті. Бул семинар кеңеске Қарақалпақстан Республикасы Прокуратурасы ҳам ички ислер министрлигинен жууаплы хызметкерлер қатнасып қайтты.

Ички ислер бөлимлеринин басқа хызмет тарауларының үекиллеринин қатнасында жас өспиримлер арасында ҳуқықбузарлықлардың алдын алыуға бағдарланған «Айна», «Тун», «Тазалаш», «Көуендерлик—96» ҳам тағы басқа усыған усаған операциялар өткерилди. Усындай исленген профилактикалық жұмыслардың нәтижесинде Қарақалпақстан Республикасы аймағында жас өспиримлер тәрпинен жынайт ислеушилик бурынғы көрсеткишлерге салыстырғанда бир аз азайды. Бул әлбетте жақсы нәтиже. Жынайт ислеуге қатнасан жас өспиримлердин саны да өткен жыл менен салыстырғанда бир аз кемейгенлигин көрсетти.

Деген менен Республикамызда жас

өспиримлер тәрпинен 1996-жылы исленген жынайтлардың айрым түрлери 1995 жыл менен салыстырғанда өсип кетти. Усы жынайтлардың биринен мысал келтирип өтетуғын болсақ;

1996-жылы 1-апрель күни күндизги саат 12-лер шамасында Нөкис қаласы №32 мектептин жанында Зафар Қошаниязов деген пуқараны усы мектептин оқыушылары Арыслан Бабажанов ҳам Бекет Ешанов урып оған билқастан дене жарақатын салған. Бул факт бойынша жас өспиримлердин қарсысына Өзбекстан Республикасы Жынайт Кодексинин 277 статьясының 2-бөлими менен жынайы ис қозғатылып жууағы жиберилген.

пуқаралар жынайтшылыққа қараслы №38 ауыз-ауқат дүкәны орналасқан имараттың басына қағыулы турған узынлығы 3, 5 метр баҳасы 4800 сұмлық строила ағашларын қырқып алып Е. Қуриевтың қорасына жасырып қояды. Кейин бул урланған строилаларды Әмиүдәрья районында жасаушы Қутлымурат Утешов деген пуқараға 3000 сұмға сатып ақшасын өз ара бөлишип алған.

Усы жынайтшылар топары буннан кейинде жынайт ислеуин дауам еттирип тағыда 4 рет усундай урлық ислеуге қатнасып Қаратау пуқаралар жынайтшылыққа сол уақыттағы бақа менен жәми 390000 сұмлық зыян келтирген.

ЖАСЛАР ТӘРБИЯСЫ ҲАМ НЫЗАМ

Жас өспиримлер арасындағы және бир көбирек, ушырасатуғын жынайтлар—урлық ислеушилик болып есапланады.

1996-жылы 15-февральға өтер түнде Қаратау поселкасында жасаушы оқымайтуғын ҳам ислемайтуғын жас өспирим Аўезбай Тәжимуратовтың үйине өзинин танысы сол поселкада жасаушы 1976 жылы тууылған жұмыс ислемайтуғын Маркс Юсупов деген пуқара келип оған «сен үйинден жарғы алып шық, бир жерде ағаш бар, қарауылы менен келишип қойышпан, соны қырқып аламыз» — дейди.

Солай етип М. Юсуповтың баслауы менен Қаратау поселкасында жайласқан Гилем цехының қарауылы болып ислеуши, Абай көшеси №16 жайда жасаушы, 1976 жылы тууылған Қуриев Еркин Рахимович пенен бирге жынайы тил бириктирип оның қарауылылап турған имаратының басына қағыулы турған узынлығы 3, 5 метр, баҳасы 3200 сұм болған 8 дана строила ағашларын қырқып алып Е. Қуриевтың қорасына жасырып қойған.

Және сол күни М. Юсупов, Е. Қуриев ҳам А. Тәжимуратовлар жынайы тил бириктирип, Қаратау поселкасы

Оператив ислеу нәтижелеринин барысында бул жынайтшылар топары қолға түшип, тиисли жазаларын алды.

Буннан басқа да жас өспирим қыз балалардың қатнасында жынайт ислеушилик фактлери жүз бермекте.

1996-жылы 13-февральна өтер түнде Нөкис районы Шортанбай колхозының дән складынан 1-тоннаға шамалас салы урланады. Бул факт бойынша оператив ислеу жұмысларының нәтижесинде жынайтшылар қолға түседи. Усы жынайтты ислеуге жас өспирим қыз 1980 жылы тууылған ҳеш жерде оқымайтуғын, ислемайтуғын Жумағұлова Сулыұхан Утепбаевнаның қатнасанлығы анықланды. Бул факт бойынша Өзбекстан Республикасы Жынайт Кодексинин 169-статьясы 3 бөлими «б» бәнти менен жынайы ис қозғатылып жууағы судқа жиберилген.

1996 жылы 21 август күни жас өспирим 1981 жыл тууылған Бабажанова Саёра Файзуллаевна, Төрткүл қаласында туруышы Гүлнара Худайбергенова менен биргеликте, усы қалада туруышы пуқара Еркин Жақсымуратовтың үйине барып оны хулиганшылық ҳәрекетлери менен урады. Бул факт бойынша Өзбекстан Республикасы Жынайт Кодексинин 277 статьясы 2 бөлими

«А» бәнти менен жынайы ис қозғатылып жууағы судқа жиберилген.

Бундай жынайтлардың алдын алыу мақсетинде жас өспиримлер тәрпинен жүз берген ҳәр бир жынайтты таллап шығып олардан келип шығу себеплерин үйренип шығып Қарақалпақстан Республикасы ички ислер министрлигинин жас өспиримлер менен ислесиуши инспекциясы тәрпинен 1997 жылы исленетуғын профилактикалық жұмыслар бойынша алдын ала ис-жобасы ислеп шығылып ҳезирги уақытта тиисли жұмыслар алып барылмақта.

Буннан басқада Қарақалпақстан Республикасы ички ислер министрлиги жаслар ҳам жас өспиримлер тәрбиясы менен шуғыллануышы мәмлекетлик уйымлар, жәмийетлик шөлкемлер менен биргеликте ис-жобалар ислеп шығып бул бағдарда да бир қатар жұмыслар иске асырмақта.

Биз ички ислер министрлигинин хызметкерлери өзлеримиздин күнделикли ис тәжрийбелеримизден жууағы шығарып, жынайтшылықтың ҳам басқада ҳуқықбузарлықлардың алдын алыу бойынша жұмыс ислеудин, жаңа формаларын енгизип баруға ҳәрекет етемиз.

Жасап атырған жәмийетшилигимиз арасында ҳәр қыйлы қәте түсиниклердин алдын алыуымыз, базар қатнасығына өтиу дәуиринде экономикалық машқалаларды тийкарсыз түрде бурмалап көрсетиулерге жол қоймауымыз тиис.

Буның ушын биз ҳуқық қорғау уйымлары соның ишинде ички ислер министрлиги жаслар тәрбиясына байланыслы болған мәмлекетлик уйымлар ҳам жәмийетлик шөлкемлер менен биргеликте елде болса тығызырақ жұмыслар алып баруымыз тиис. Мине солай еткенде ғана биз жаслар арасында жынайтшылықтың ҳам басқада ҳуқықбузарлықлардың алдын алыу шараларын көрген боламыз.

Т. ҚАЙЫПНАЗАРОВ,

Қарақалпақстан Республикасы ички ислер министрлигинин жынайттың алдын алыу хызмети бөлими баслығының орынбасары милиция подполковниги.

ОДИЛ СУД

(масал)

Ұтиришар әди қора курсида,
Нафаслари тушиб ичи-ичига

Эчки, Қуён, Жайра ва Сичқон беор,
Бұлди судда уларнинг сирини ошқор:

Мудир бұлди Эчки карам омборга,
Еб, қолганин, соттирибди бозорга.

Қуён мудир бұлбиди сабзи омбор,
Жинояттин Эчкининг қипти такор.

Жайра эса тарвуз-қовунларининг
Тешиб-тешиб ташлабди у барини.

Эга бұлди Сичқон бойликка мұмай,
Ташиб бұпти омборда ҳеч дон қуймай.

Сўзга чиқиб охир Илон дарғазаб:
«Осилсин!» деб судьядан қилди талаб.

Лек уларни Олмахан кетди оқлаб:
«Хаммасига база бошлиғи сабаб!

Топширилса, чунки, ишониб карам,
Емай турмас уни Эчки ұлса ҳам.

Қуённинг-чи сабзи сеvimли оши,
Емасликка етмас унинг бардоши.

Қовун тешмақ Жайрага азал одат,
Дондан бошқа Сичқонга йўқ саодат»...

Хукм чиқарди, алқисса, судья
Жайрон:
«Озод бұлсин Эчки, Қуён, Жайра,
Сичқон.

Аmmo база бошлиғи Бўрсин аҳмоқ
Осилсин ва Хукм ижро этилсин шу чоқ!»

Фаросатсиз айрим бошлиқлар
албат,
Чакки бұлмас масалдан олса ибрат.

Хаёт инсонға бир марта берилади.
Инсон бу лаҳзалардан унумли фойдаланиб жамиятимиз равнақи йўлида фидойи меҳнат қилади.

Хўжайли шаҳрида 1945 йилда туғилган Отамурод Шомуродов умр бўйи ижод қилади. Унинг қаламига мансуб шеърлар Ҳзбекистоннинг барча журнал ва газеталарида чоп қилинган. У иккита китобнинг муаллифи.

Айни кунда Қарақалпоғистон Республикасин Ички Ишлар Вазирлигининг жиноят қидирув бўлимида ишлаб элимизнинг, юртимизнинг осойишталигини сақламоқда. У қарақалпоқ, ўзбек тилларида бирдек ижод қилади. Бугун газетхонларга унинг шеърларини таништириш эканмиз ижодий муваффақиятлар тилаб қоламиз.

Норбой ТУРАБОВ,
Журналист.

ОЙ ХАҚИДА БАЛЛАДА

Ўз ишига моҳир она Табиат:
Хар нимса ҳам ўз жуфтимаң Яралган.
Осмондаги Ой ҳам жуфт әди албат-
Гўзаллик тимсоли охир азалдан.

Бирини йигит әди унинг, бирини қиз,
Ярашиб турарди бири бирига,
Йигит ёнар севги ўтида, әсиз,
Муз ётарди Қизнинг қалбин тўрида.

Қиз парво қилмасди гўёки мәрмар,
Йигит дил розини изҳор этганда,
Севги ўтида у ёнарди баттар,
Яна баланд олар әди аланга.

Енди Йигит, Енди севги ўтида,
Ёнавериб, ёнавериб кулга айланди.
Қизнинг ҳам ўша пайт юрак қатида,
Муҳаббат учқунин пайдо бўлганди.

Энди... Қиз Йигитни қутар орзиқиб,
У гўзалдан аммо бўлмади хабар.
Қизнинг юрагида ўтларни ёқиб,
Қайларга кетдийкин у,ё алҳазар!

Қутавериб Қизнинг кўзи тўрт бўлди,
Қутқан сари қийнар уни муҳаббат.
Уятчанлик, ҳаё косаси тўлди,
Ерининг макрига қилмади тоқат.

Севглисин сўнгра кетди у излаб,
О, энди туролмас уни кўрмасдан!
Тополмасдан, афсус, йиғлади бўзлаб,
Еки Йигит қочиб юрганми қасддан?

Қаёқдан ҳам билсин у қиз бечора,
Ерининг ишқиди куйиб ўлганин,
Бошига тушмаган билмас, не чора,
Муҳаббат Қизни ҳам телба қилганин.

Ҳамон излар ўша қиз — Ой ўз жуфтин,
Излашадан бўлмаса ҳамки ҳеч самар.
Излаб дилдорини сира олмай тин,
Югуради осмон узра дарбадар...

МИЛИЦИОНЕР ҚИЗ

Милиционер қиз постида турар—
Қаттиқ қўлди безорига жуда ҳам,
Безорилар уни кўрса дириллар,
Қиз уларнинг додин беради бирам.

Мана, қоронғида чиқди бир товуш,
«Вой-дод, ёрдамга!» деб чақирди биров.
Қиз етиб борганда, қилганкан беҳуш
Бир йигитни тўрттоғ, уриб беаён.

Безорилар мана ташланди қизга,
Қиз-чи, улоқтирди тўрттин тўрт томон.
Хулоса аёндир, ҳа, баримизга,
Қиз уларни асир олди шул замон.

Ие, адашдингми, э гўзал санам,
Кетдинг-ку асир қиб юрагимни ҳам...

«АДАМ ҲАМ НЫЗАМ»

ШӨЛКЕМЛЕСТИРИУШИЛЕР; Қарақалпақстан Республикасы Прокуратурасы, Одилик Министрлиги ҳам Ички ислер Министрлиги

Газета А-3 форматында нускасы 6465, 567 буйыртпа менен басылды.
Газета айына 3 мәртебе шығады.

Бас редактор

Роза КӨБЕЙСИН қызы.

Редакцияның жәмийетлик кеңесгөйлери:

Парахат АЙТНИЯЗОВ, Сейтназар ЕРЖАНОВ Батыр
МАТМУРАТОВ, Халмурза МАМУТОВ, Фархад НИЗАМОВ, Азат
НУРЖАНОВ, Жаңабай САДЫҚОВ, Жаңабай ШЫЛМАНОВ,
Замира ШАМУРАТОВА, Ҳакимбай ҲАЛИМОВ.

Мәкан жайымыз;

Инд; 742000. Нөкис қаласы
Ғөрезалик көшеси № 44 жай.
телефон; редактор; 4—47—59.

Басыуға рухсат етилген уақты 15. 00
Индекс 64624